

Ali ptice pozablja
petje?

Pruski poznavalec ptic Christoleit meni na podlagi opazovanj, da je lepota ptičjega petja v zadnjih desetletjih občutno popustila. Posebno pri škinkavcu, penici in velikem slavcu je opazil, da postajajo poedine »kitice« njih petja krajše, enoličnejše in po zvoku bolj suhe.

Črnoglavka obvlada danes komaj še odlomke svoje pesmi, ki je nekoč zvenela kakor kratka, krepka koračnica. Christoleit meni, da je takšnih pojavov kriva naraščajoča industrijska zacija, ki ptice vznemirja. Drugi ptičeslovci pa pravijo, da se za sedaj ni bati, da bi ptice pozabile na svoje petje razen mestnih ptic, ki so že prilično degenerirane.

Kako visoko lete gosi

Nedavno je napravil neki zvezdoslovec v opazovalnici Delna-Dunu ob vznožju Himalaje v osrednji Aziji več fotografiranih posnetkov. Na nekaterih je opazil drobne črne pike. Ko je slike povečal, je odkril, da je bilo to šestnajst divjih gos, ki so letele v doslej še neznani višini. Zvezdoslovec je to višino preračunal in je dognal, da je bilo najmanj 8600 metrov. Ugotovil je tudi, da so letele dvije gosi vsaj s hitrostjo 75 kilometrov na uro. To je rekord v pravem pomenu besede in dovolj je, če še omenimo, da v višini 8600 metrov človek brez umetnih pripomočkov niti dihati ne more.

Vsako po svoje.

Po bitki pri Ostendu so Angleži ujeli španskega admirala dona Lovisa de Mendoza. V ujetništvu se mu ni slabo godilo, saj je bil gost princa Morica. Ko je nekoga dne na princevi mizi zagledal »kledo, s citronami in pomarančami, je vzkliknil z vznemirjenim glasom: »Ti krasni sadeži dozoriijo na španskem vsako leto dvakrat.« Nato je pokazal princ na kroglo holandskega sira in je dejal: »Ta pa dozori na Holandskem vsak dan.«

Petančič Davorin:

Svete gore.

Povest.

Obisk po noči.

Janez se je vračal z Gor. Bežal je, kakor da bi mu že bili za petami zasledovalci, tatovi sreče. Mahne jo kar po čez, ko še ni sneg tako visok. Mimo županove hiše pred trgovino ga vodi pot. Pred vrati stoji črna postava. Senca njena se močno odraža na belem snegu, ki ga osvetljuje luč iz izbe. Janez zavije čez brv in na ono stran.

»Morda besede sejejo. Ko bi mogel kaj slišati!«

Postava pred vrati se je zganila. Janez opazuje senco na snegu. Ustavi se je.

»Birič bo!« meni. »Slabo vidi od starosti in ne dobi me. Tiho prileze po snegu do stene. Do okna ne more, ker mu drva zložena na kup branijo. Potiplje za kup in zmeri prostor med steno in drvami z roko.

»Dosti je širok za mene.«

»Previdno zleze in je tik pri oknu.

»Nihče me ne vidi.«

V sobi se šopiri župan. Debeluhast dedec s plešo. Maha okrog sebe, kakor da bi kosil.

»Grof hoče imeti vojake. Uloviti ga moraš, kjer hočeš. Dati ga moram. Kaj bom vas poslal mesto Janeza, kosti polomljene. Janezu pa, farovžkemu hlapcu, nihče ne upa reči. Ali boš šel ti ali jaz? Da ti glavo odtrga ali rebra polomi. Nak, nikdar me ne pripravi sam cesar do tega. Rajši vraga, ko bi Janeza za vojaka graščinskega nagovarjal. Boljše bi bilo, če bi ga v luknjo djali, kamor bi zaslužil — jaz vem — a zdaj ga grof ravno rabi. Jutri opoldne, možje, se bomo spravili skupaj in stopili h gradu, da zvedo zakaj in kako. Lovci pa — če jih bo — bodo tudi na mestu. Tak slišite možje, jutri opoldne. Da mi niti eden ne manjka!«

Prikimali so in vstali...

Janeza je oblival hladen pot. Izvil se je izpod dry in zletel v hribino.

»Odprite!«

»Kdo rogovili ponoči!« je karala Meta s počenim glasom nevšečno. »Ni bilo dneva dovolj?«

»Janez sem!«

Meta je utihnila ko duh.

»Gospod! Svetujte mi. Grof bizeljski me hoče za hlapca, vojaka.«

Dekan je snel očali, pobesil spodnjo ustnico in se razsrdil:

»Za vojaka, pa tebe?!«

39

»Pri županovem oknu sem slišal, dobro slišal. Jutri opoldne pridejo, kaj naj —?«

Stari gospod si je pulil lase in govoril za se:

»Pa zdaj, ravno zdaj, ko cerkev postavljamo in te rabimo...«

»In ko — je sreča tako blizu.«

Stresel je z glavo gospod in gredoč po sobi poskilil na križ.

»Bežati bo treba, Janez. Še nocoj, da bo sledove zamelo. Pojdi h gospodi v Podsredo in prosi, da rečejo kako tehtno za tebe. Če ne, pa beži na Prevorsko stran, tam so šume, ki še niso videle človeka.«

Janezu se je žalostno storilo, da bi moral tako daleč.

»Pozneje boš pa prišel nazaj. Bom pisma naredil sem pa tje. Z našimi se ne bom kregal, z višjimi se da prej kaj pomeniti. V gospo Ano imam upanje.«

Janez je bil, kakor trd.

Dekan pa je gnal svojo:

»Meta! Meta, vstati boš morala. Ne pomaga nič!«

»Bom že, gospod.« Pa je trajalo dolgo.

»Mesa in kruha nareži, žganja steklenko in vina barilec natoči! Janez gre na božjo pot, daleč in za dolgo in rabi popotnico obilno in tečno! Hitro se obrni, Meta, vsaj tako kot polž!«

Meta oddrsi, dekan pa de Janezu:

»Bablje je počasno, a brbljavo. Vse pove. O tebi pa ne bo, ne besede. Ti ne veš in ti ne bom pravil, kako sem jo ozdravil. Župan ji je žlahte.«

Janez je odpotoval. Na Gorah je prislunil in slišal, da so svatje še v hiši in ni vstopil.

Bilo je že jutro skoro. Na vzhodu se je krvavo rdečilo nebo in Rožca se je oblekla v debele meglice.

»Zdaj je še varno!« Ni šel čez Javorje, kar na kratko gor pa dol. Vrnil se je prazen, ko je na Gorah sedem odzvonilo.

Lenčko je dobil na pragu, ko ga je čakala.

»Lenčka, bežati moram!«

Ni jokala. Le zagrizla je zgornje zobe v ustnice in občutila grenko.

Janez je rekel tako:

»Usoda naju preganja.«

Ustnica ji je sinela, oči so se ožile:

»Ne, usoda, ampak greh in hudobni ljudje. Razumeš, da ti ne očitam.«

Janez jo je prijel za roko, za slovo. Pošepnil ji je v uho nekaj in dostavil:

»Nihče ne ve in ne sme vedeti. Le ti. Ko bo varno, pridi mi povedat. Z Gospodom govori kdaj!« Spomnila se je na grunt na Vrhuncah, ki ju bo čakal in ji je bilo še hujše. (Dalje sledi.)

Knjige Cirilove knjižnice:

Keller Pavel: Zima med gozdovi.

Roman. Poslovenil dr. Dornik. Str. 251. Broš. 36 Din, vez. 50 Din.

Keller Pavel: Skrivnostni stunenec.

Roman. Poslovenil dr. Dornik. Str. 192. Cirilova knjižnica, 70. zvezek. Broš. 16 Din, vez. 26 Din.

Kolenc Franjo: A njega ni.

Povest iz svetovne vojne. Str. 144. Broš. 12 Din, vez. 22 Din.

Kolenc Franjo: Krvave zarje.

Mehiški roman. Str. 172. Cirilova knjižnica, 83. zvezek. Broš. 12 Din, vez. 20 Din.

Konsians Henrik: V jaški novinec.

Belgijska povest. Prevedel Al. B. Str. 81. Broš. 5 Din.

Križanič dr. Ivan: Zlahtna rozga Slovenskih gor.

Str. 58. Broš. 5 Din.

Lazar Štefan: Kraljica Estera.

Roman. Iz madžarsčine prevedel Fr. Kolenc. Str. 171. Broš. 10 Din.

Lazar Štefan: S strelo in plinom.

Roman. Prevedel Fr. Kolenc. Str. 112. Broš. 7 Din.

Melville C. J. Whyte: Gladiatorji.

Zgodovinski roman. Iz angleščine prevedel Paulus. Prvi del. Str. 176. Cirilova knjižnica, 5. zvezek. Broš. 12 Din. — Drugi del. Str. 168. Cirilova knjižnica, 6. zvezek. Broš. 12 Din. — Tretji del. Str. 143. Cirilova knjižnica, 7. zvezek. Broš. 12 Din. — Vsi trije deli v platno vezani 50 Din.

Ali si že obnovil naročnino?

MALA OZNANILA

Hmeljske droge vsako množino kupim. Ponudbe poslaj upravi z navedbo množine, cene in železniške stanice pod »Drogi«. 1376

Pri nakupu zimskih nogavic, pletenin in perila obrnite se na 1369

HIF Maribor, Aleksandrova cesta 24, kjer dobite po tovarniških cenah.

TEKSTILNI BAZAR I. TRPIN MARIBOR, Vetrinska ulica 15.

Priporočam gg. župnikom svojo bogato zalogo **PREPROG ZA CERKVE** po nizkih cenah. 1370

Hubertus plašče za moške in ženske po Din 230.—

Volnene puloverje ženske in moške po „ 55.—

Močne srajce za delo „ 16.— in vse drugo manufakturno blago, zimsko perilo, nogavice itd., po zelo znižanih cenah pri

tvrdki **M. FELDIN, MARIBOR,** Aleksandrova cesta št. 13, na vogalu. 1371